

ดัชนีบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก (World Competitiveness Scoreboard)

ดัชนีบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก (World Competitiveness Scoreboard) จัดทำโดย International Institute of Management Development (IMD) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 และรายงานเป็นประจำทุกปีไว้ใน IMD World Competitiveness Yearbook (WCY) ดัชนีนี้เป็นดัชนีที่เน้นการวัดและเปรียบเทียบความสามารถของในการสร้างสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกการค้าและธุรกิจของภาคเอกชน และส่งผลต่อศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในมิติของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product) การบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศเพื่อให้เกิดผลผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด (Productivity) รวมถึงการสร้างและรักษาปัจจัยแวดล้อมทั้งในด้านการเมือง สังคม และวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดใน 4 กลุ่มปัจจัยหลัก (Competitiveness Factors) 20 ปัจจัยย่อย (Sub-Factor) 342 เกณฑ์การประเมิน (Criteria) รายละเอียดของกลุ่มปัจจัยหลัก ได้แก่

1. สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ประกอบด้วยปัจจัยย่อย (sub-factor) 5 ปัจจัย ได้แก่ ประเมินภาพรวมเศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic economy) การค้าระหว่างประเทศ (International trade) การลงทุนระหว่างประเทศ (International investment) การจ้างงาน (Employment) และระดับราคา (Prices) โดยมีเกณฑ์การประเมิน (Criteria) ทั้งหมด 84 รายการ

2. ประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) ประกอบด้วยปัจจัยย่อย (sub-factor) 5 ปัจจัย ซึ่งประเมินนโยบายของภาครัฐที่ส่งผลต่ออำนาจการแข่งขันของภาคเอกชน ได้แก่ ฐานะการคลัง (Public finance) นโยบายการคลัง (Fiscal policy) กรอบการบริหารด้านสถาบัน (Institutional framework) กฎหมายด้านธุรกิจ (Business legislation) และกรอบการบริหารสังคม (Societal framework) โดยมีเกณฑ์การประเมิน (Criteria) ทั้งหมด 71 รายการ

3. ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ (Business Efficiency) ประกอบด้วยปัจจัยย่อย (sub-factor) 5 ปัจจัย ซึ่งประเมินสภาพแวดล้อมของประเทศที่สนับสนุนต่อการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity) ตลาดแรงงาน (Labor market) การเงิน (Finance) การบริหารจัดการ (Management practices) และทัศนคติและค่านิยม (Attitudes and values) โดยมีเกณฑ์การประเมิน (Criteria) ทั้งหมด 71 รายการ

4. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ประกอบด้วยปัจจัยย่อย (sub-factor) 5 ปัจจัย ซึ่งประเมินปัจจัยพื้นฐานของประเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ ได้แก่ ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน (Basic infrastructure) โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (Technological infrastructure) สุขภาพและสิ่งแวดล้อม (Health and environment) และการศึกษา (Education) โดยมีเกณฑ์การประเมิน (Criteria) ทั้งหมด 116 รายการ

แผนภาพที่ 1 ตัวชี้วัดใน 4 กลุ่มปัจจัยหลัก (Competitiveness Factors) ของการจัดอันดับดัชนีบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2015

ตารางที่ 1 ผลการจัดอันดับดัชนีความสามารถในการแข่งขันของโลกของ 10 ประเทศที่มีคะแนนสูงสุดในปี พ.ศ.2558 - 2559

ประเทศ	อันดับโลก			คะแนน		
	ปี 2558	ปี 2559	การเปลี่ยนแปลง	ปี 2558	ปี 2559	การเปลี่ยนแปลง
ฮ่องกง	2	1	เพิ่มขึ้น 1	96.027	100	เพิ่มขึ้น 3.97
สวิตเซอร์แลนด์	4	2	เพิ่มขึ้น 2	91.916	98.018	เพิ่มขึ้น 6.10
สหรัฐอเมริกา	1	3	ลดลง 2	100	97.881	ลดลง 2.12
สิงคโปร์	3	4	ลดลง 1	94.950	97.649	เพิ่มขึ้น 6.43
สวีเดน	6	5	เพิ่มขึ้น 1	85.921	92.353	เพิ่มขึ้น 6.43
เดนมาร์ก	8	6	เพิ่มขึ้น 2	87.077	91.756	เพิ่มขึ้น 4.68
ไอร์แลนด์	16	7	เพิ่มขึ้น 9	82.969	91.540	เพิ่มขึ้น 8.51
เนเธอร์แลนด์	15	8	เพิ่มขึ้น 7	82.615	91.321	เพิ่มขึ้น 8.92
นอร์เวย์	7	9	ลดลง 2	97.911	90.154	ลดลง 7.76
แคนาดา	5	10	ลดลง 5	90.410	90.048	ลดลง 0.36

ที่มา : <http://www.imd.org/upload/imd.website/wcc/scoreboard.pdf>

ผลการจัดอันดับของดัชนีบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก (World Competitiveness Scoreboard) ในปี พ.ศ.2559 ซึ่งสำรวจจากประเทศจำนวน 61 ประเทศทั่วโลก พบว่า เขตปกครองพิเศษฮ่องกง ซึ่งเป็นประเทศในแถบเอเชียครองอันดับ 1 ของโลก (100 คะแนน) รองลงมา คือ สวิตเซอร์แลนด์ (อันดับที่ 2) สหรัฐอเมริกา (อันดับที่ 3) และ สิงคโปร์ (อันดับที่ 4) มีค่าคะแนนเกาะกลุ่มกันอย่างมาก (คะแนนที่ 97.649 - 98.018 คะแนน) และอันดับที่ 5 ถึง 10 คือ สวีเดน เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ แคนาดา ก็มีคะแนนที่เกาะกลุ่มกันเช่นเดียวกัน (ค่าคะแนนที่ 90.048-92.353) นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจได้ว่า อำนาจการแข่งขันของโลกถูกแบ่งออกตามทวีป กล่าวคือ ประเทศที่มีอำนาจการแข่งขันของโลกมาจากทวีปยุโรป 6 ประเทศ แบ่งออกเป็น ยุโรปตะวันตก 3 ประเทศ ยุโรปเหนือ 3 ประเทศ ทวีปเอเชีย 2 ประเทศ และทวีปอเมริกาเหนือ 2 ประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ผลการจัดอันดับของดัชนีบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันของโลกในกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 – 2559

ประเทศ	อันดับ				ค่าคะแนน		
	อาเซียน		โลก		ปี 2558	ปี 2559	เปลี่ยนแปลง
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2558	ปี 2559			
สิงคโปร์	1	1	3	4	94.95	97.64	เพิ่มขึ้น 2.69
มาเลเซีย	2	2	14	19	84.11	83.04	ลดลง 1.07
ไทย	3	3	30	28	69.78	74.68	เพิ่มขึ้น 4.9
ฟิลิปปินส์	4	4	41	42	60.15	65.54	เพิ่มขึ้น 5.49
อินโดนีเซีย	5	5	42	48	59.90	62.37	เพิ่มขึ้น 2.47
พม่า	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
ลาว	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
เวียดนาม	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
บรูไน	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
กัมพูชา	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

ที่มา : <http://www.imd.org/upload/imd.website/wcc/scoreboard.pdf>

หมายเหตุ ประเทศพม่า ลาว เวียดนาม บรูไน และกัมพูชา ไม่อยู่ในการจัดอันดับชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของโลก

ผลการสำรวจของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 5 ซึ่งทำการสำรวจจากทั้งหมด 10 ประเทศ ดังตารางที่ 2 พบว่า ประเทศสิงคโปร์มีขีดความสามารถในการแข่งขันเป็นอันดับหนึ่งของภูมิภาค และได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับ 3 ของโลก ด้วยคะแนน 97.64 คะแนน สำหรับประเทศมาเลเซียได้รับการจัดอันดับที่ 2 ของภูมิภาค และอันดับที่ 19 ของโลก ต่อมาอันดับที่ 3 ของภูมิภาคคือประเทศไทย ซึ่งได้รับการจัดอันดับอยู่ที่ 28 ของโลก และตามมาด้วยประเทศฟิลิปปินส์ ที่ได้อันดับ 4 ของภูมิภาคและ อันดับ 42 ของโลก และอินโดนีเซียเป็นอันดับที่ 5 ของอาเซียน และอันดับที่ 48 ของโลก

ตารางที่ 3 ผลการจัดอันดับและคะแนนดัชนีขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ในปี พ.ศ.2555-2559

ปี	อันดับของประเทศไทย / จำนวนประเทศทั้งหมด	อันดับการเปลี่ยนแปลง	ค่าคะแนน	คะแนนการเปลี่ยนแปลง
2555	30 / 59	-	69.00	-
2556	26 / 60	เพิ่มขึ้น 4	73.23	เพิ่มขึ้น 4.23
2557	29 / 60	ลดลง 3	64.97	ลดลง 8.26
2558	30 / 61	ลดลง 1	69.78	เพิ่มขึ้น 4.81
2559	28 / 61	เพิ่มขึ้น 2	74.68	เพิ่มขึ้น 4.9

ที่มา <http://www.imd.org/uupload/imd.website/wcc/scoreboard.pdf>

ผลการจัดอันดับประเทศตามการประเมินดัชนีขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก ของประเทศไทยช่วง 5 ปี (พ.ศ.2555-2559) ที่ผ่านมา ดังตารางที่ 3 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในช่วงอันดับที่ 26 - 30 มีการขยับขึ้นลงประมาณ 2 อันดับ โดยในปีล่าสุด (ปี พ.ศ.2559) ประเทศไทยมีอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น 2 อันดับ จากอันดับที่ 30 ในปี พ.ศ. 2558 มาอยู่ที่อันดับที่ 28 ของโลก

ตารางที่ 4 ผลการจัดอันดับของประเทศไทยตามปัจจัยย่อย ในปี พ.ศ. 2555-2559

ปี	2555	2556	2557	2558	2559
อันดับรวม	30	27	29	30	28
1. Economic Performance: สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	15	9	12	13	13
- เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy)	47	14	33	46	37
- การค้าระหว่างประเทศ (International Trade)	8	4	5	8	6
- การลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment)	33	31	29	34	28
- การจ้างงาน (Employment)	2	3	4	3	3
- ระดับราคา (Prices)	28	31	37	19	45
2. Government Efficiency : ประสิทธิภาพภาครัฐ	26	22	28	27	23
- ฐานะการคลัง (Public Finance)	18	19	19	14	10
- นโยบายการคลัง (Fiscal Policy)	6	5	6	6	5

ปี	2555	2556	2557	2558	2559
- กรอบบริหารด้านสถาบัน (Institution Framework)	32	30	39	34	33
- กฎหมายด้านธุรกิจ (Business Legislation)	44	43	51	51	44
- กรอบการบริหารด้านสังคม (Societal Framework)	50	48	55	45	44
3. Business Efficiency: ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ	23	18	25	24	25
- ผลผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity and Efficiency)	57	44	49	47	43
- ตลาดแรงงาน (Labor Market)	4	2	5	8	5
- การเงิน (Finance)	15	10	21	21	23
- การบริหารจัดการ (Management Practices)	19	16	26	25	26
- ทักษะคิดและค่านิยม (Attitudes and Values)	17	17	20	24	23
4. Infrastructure: โครงสร้างพื้นฐาน	49	48	48	46	49
- สาธารณูปโภคพื้นฐาน (Basic Infrastructure)	26	25	28	30	35
- โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (Technological Infrastructure)	50	47	41	44	42
- โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Infrastructure)	40	40	46	47	47
- สุขภาพและสิ่งแวดล้อม (Health and Environment)	52	55	53	54	52
- การศึกษา (Education)	52	51	54	48	52

ที่มา : <https://worldcompetitiveness.imd.org/countryprofile/TH>

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของดัชนีความสามารถในการแข่งขัน ดังตารางที่ 4 จะพบว่า ในปัจจัยหลักด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เป็นปัจจัยที่ดิ่งอันดับโดยรวมของประเทศไทยให้มีอันดับที่ต่ำลงมากที่สุด โดยในปี พ.ศ.2559 ประเทศไทยมีอันดับโครงสร้างพื้นฐานอันดับที่ 49 จาก 61 ประเทศทั่วโลก โดยลดลงจากอันดับที่ 46 ในปี พ.ศ.2558 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ที่มีอันดับลดลงถึง 5 อันดับ (จากอันดับที่ 30 ในปี พ.ศ.2558 เป็นอันดับที่ 35 ในปี พ.ศ. 2559) และด้านการศึกษา (Education) ที่มีอันดับลดลงถึง 4 อันดับ (จากอันดับที่ 48 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นอันดับที่ 52 ในปี พ.ศ.2559) จึงเป็นเรื่องท้าทายของประเทศไทยที่ต้องเร่งพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ในปัจจัยด้านประสิทธิภาพภาคธุรกิจ (Business Efficiency) ซึ่งอันดับลดลง 1 อันดับจากปี พ.ศ.2558 มาอยู่ในอันดับที่ 25 ในปี

พ.ศ.2559 ปัจจัยย่อยที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของตลาดการเงิน (Finance) และระเบียบวิธีการทัศนคติและค่านิยมในการบริหารจัดการ (Management Practices) ที่เป็นปัจจัยในการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจ

สำหรับปัจจัยด้านประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยย่อย ดังนี้ ฐานะการคลัง (Public Finance) นโยบายการคลัง (Fiscal Policy) กรอบบริหาร ด้านสถาบัน (Institution Framework) กฎหมายด้านธุรกิจ (Business Legislation) และ กรอบ การบริหารด้านสังคม (Societal Framework) พบว่า มีอันดับเพิ่มขึ้นและลดลงตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โดยในปีล่าสุด (ปี พ.ศ.2559) ประสิทธิภาพภาครัฐของไทยถูกจัดไว้ที่อันดับ 23 จาก ทั้งหมด 61 ประเทศ ซึ่งเพิ่มขึ้น 4 อันดับจากอันดับที่ 27 ในปี พ.ศ. 2558 ปัจจัยย่อยทั้งหมดมีอันดับ ที่เพิ่มสูงขึ้น (ดังตารางที่ 34) โดยเฉพาะปัจจัยด้านกฎหมายด้านธุรกิจ (Business Legislation) ที่มี อันดับเพิ่มขึ้นถึง 7 อันดับ (จากอันดับที่ 51 ในปี พ.ศ.2558 เป็นอันดับที่ 44 ในปี พ.ศ.2559) สิ่งที ภาครัฐพัฒนาได้ดีขึ้น ได้แก่ ระยะเวลาในการเริ่มต้นธุรกิจ กฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้า และ กฎระเบียบทางภาษี เป็นต้น นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยกรอบการบริหารด้านสังคมมีอันดับเพิ่มขึ้นถึง 1 อันดับ (จากอันดับที่ 45 ในปี พ.ศ.2558 เป็นอันดับที่ 44 ในปี พ.ศ.2559) อย่างไรก็ตาม แม้ตัวชี้วัด ย่อยดังกล่าวจะมีการปรับอันดับเพิ่มขึ้น แต่ตัวชี้วัดหลายตัวยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะในเรื่อง ความเสี่ยงจากเสถียรภาพทางการเมือง¹

¹ เอกสารประกอบโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง “ข้อมูลภาครัฐกับการจัดอันดับขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ”, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- เอกสารอ้างอิง -

World Competitiveness Index. IMD World Competitiveness Yearbook (WCY). International Institute of Management Development (IMD). สืบค้นจาก <http://www.imd.org/uupload/imd.website/wcc/scoreboard.pdf>

Thailand's World Competitiveness Index. IMD World Competitiveness Yearbook (WCY). International Institute of Management Development (IMD). สืบค้นจาก <https://worldcompetitiveness.imd.org/countryprofile/TH>

ข้อมูลภาครัฐกับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ. เอกสารประกอบโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะผู้จัดทำ

อรฉัตร เลียงพิบูลย์

ผู้จัดการส่วนนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

ทิพสุดา โชติชื่น

นักวิเคราะห์นโยบายอาวุโส

นครินทร์ เจริญเหล่าศิริ

นักวิเคราะห์นโยบาย

ส่วนนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)(สรอ.)

PSP_DIVISION@EGA.OR.TH